



Utgiftsområde 8 Migration

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen (prop. 2014/15:1) för 2015 inom utgiftsområde 8 Migration och motioner från den allmänna motionstiden 2014. Motionerna gäller anslagen eller anslutande frågor. Bland motionerna finns ett alternativt budgetförslag från Sverigedemokraterna.

Utskottet tillstyrker propositionens förslag om anslag för utgiftsområdet, som uppgår till totalt knappt 17,5 miljarder kronor för 2015. Regeringens förslag till bemyndigande om ekonomiska åtaganden tillstyrks av utskottet.

Ett enigt utskott understryker vikten av att Migrationsverket ska ges möjlighet att driva anläggningsboenden i egen regi.

Vidare föreslår ett enigt utskott, med anledning av motion 2014/15:2645 (M, C, FP, KD), att riksdagen tillkännager för regeringen vad utskottet anför om tillsättande av en offentlig utredning som bör lämna förslag till ett hållbart och flexibelt system för mottagande av asylsökande och nyanlända som främjar en snabb etablering på arbetsmarknaden.

Utskottet avstyrker övriga motionsförslag.

I ärendet finns sju reservationer (SD, V) och två särskilda yttranden (S, MP, V och SD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Utskottets överväganden.....	7
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 8.....	7
Anslag inom utgiftsområde 8.....	9
Mottagande av asylsökande.....	14
Asylprocessen.....	22
Reservationer.....	27
1. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (SD).....	27
2. Kommunernas ansvar, punkt 4 (SD).....	27
3. Boende och ersättningar, punkt 5 (SD).....	28
4. Boende och ersättningar, punkt 5 (V).....	29
5. Ärendehandläggning och utbildningsfrågor, punkt 6 (V).....	29
6. Övrigt om asylprocessen, punkt 7 (SD).....	30
7. Övrigt om asylprocessen, punkt 7 (V).....	30
Särskilda yttranden.....	32
1. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (S, MP, V).....	32
2. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (SD).....	33
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	34
Propositionen.....	34
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15.....	34
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag.....	39
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag.....	40
<i>Bilaga 4</i>	
Reservanternas anslagsförslag.....	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 8

a) Anslag

Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 8 Migration enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:1 utgiftsområde 8 punkt 2 och avslår motion 2014/15:3000 av Markus Wiechel m.fl. (SD).

b) Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för ramanslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 73 000 000 kronor 2016, 35 000 000 kronor 2017 och 90 000 000 kronor 2018–2022. Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:1 utgiftsområde 8 punkt 1.

Reservation 1 (SD)

2. Hållbart system för mottagande av asylsökande

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att tillsätta en offentlig utredning som bör lämna förslag till ett hållbart och flexibelt system för mottagande av asylsökande och nyanlända som främjar en snabb etablering på arbetsmarknaden. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 1.

3. Anläggningsboende

Riksdagen avslår motionerna 2014/15:2396 av Robert Halef (KD) och 2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 5.

4. Kommunernas ansvar

Riksdagen avslår motionerna 2014/15:243 av Mattias Bäckström Johansson (SD), 2014/15:1132 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvisst (SD), 2014/15:2117 av Adam Marttinen (SD), 2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 2–4 och 2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 14.

Reservation 2 (SD)

5. Boende och ersättningar

Riksdagen avslår motionerna 2014/15:79 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 2, 2014/15:1184 av Lawen Redar (S) yrkande 3,

2014/15:2037 av Mikael Dahlqvist m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
 2014/15:2087 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S),
 2014/15:2113 av Markus Wiechel (SD),
 2014/15:2172 av Shadiye Heydari och Gunilla Carlsson (S) yrkandena
 1 och 2,
 2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 15 och
 2014/15:2921 av Roger Hedlund m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (V)

6. Ärendehandläggning och utbildningsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:82 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 36,
 2014/15:1142 av Åsa Lindestam (S),
 2014/15:2084 av Ann-Christin Ahlberg och Petter Löberg (S),
 2014/15:2162 av Shadiye Heydari och Mattias Jonsson (S) yrkandena
 1–4 och
 2014/15:2180 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkandena 3, 5 och 7.

Reservation 5 (V)

7. Övrigt om asylprocessen

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:79 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 1,
 2014/15:82 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 9 och 35,
 2014/15:1160 av Lennart Axelsson m.fl. (S),
 2014/15:2090 av Ingela Nylund Watz (S),
 2014/15:2365 av Emma Henriksson (KD) och
 2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 17.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (V)

Stockholm den 9 december 2014

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Elisabeth Svantesson (M), Carina Ohlsson (S), Mikael Cederbratt (M), Phia Andersson (S), Markus Wiechel (SD), Lars-Arne Staxäng (M), Yilmaz Kerimo (S), Solveig Zander (C), Lotta Finstorp (M), Kerstin Nilsson (S), Linus Bylund (SD), Emma Carlsson Löfdahl (FP), Roland Utbult (KD), Teresa Carvalho (S), Rickard Persson (MP) och Christina Høj Larsen (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2014/15:1 Budgetpropositionen för 2015 i de delar som gäller utgiftsområde 8 Migration och ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014. I propositionen anges att den överenskommelse om migrationspolitiken som slöts 2011 ska fortsätta att gälla.

De behandlade förslagen finns i bilaga 1.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2015 och de avvikelser från förslaget som Sverigedemokraterna föreslår.

I bilaga 3 finns utskottets förslag till anslagsfördelning, och i bilaga 4 finns reservantens anslagsförslag.

Under beredningen av ärendet har Migrationsverkets generaldirektör Anders Danielsson med medarbetare informerat utskottet om bl.a. verkets verksamhet och vissa aktuella frågor.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget i budgetprocessen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som summan av de utgifter som hör till utgiftsområdet högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Finansutskottet har i betänkande 2014/15:FiU1 tillstyrkt regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 8 och avstyrkt allianspartiernas förslag till utgiftsram.

Riksdagen har därefter, med bifall till allianspartiernas förslag, bestämt utgiftsramen för 2015 för utgiftsområde 8 Migration till 17 433 309 000 kronor (bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29). I detta ärende ska socialförsäkringsutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet. Genomgången har också syftat till att vara ett underlag för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 8 i budgetpropositionen och kommer att använda denna i den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlas förslag i budgetpropositionen och motionerna som gäller anslag för 2015 och bemyndigande inom utgiftsområde 8. Slutligen behandlas ett antal motionsförslag om migrationsfrågor som väckts under den allmänna motionstiden 2014.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 8

Utskottets bedömning i korthet

Det är viktigt att kunna följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag. En tydlig struktur på regeringens resultatredovisning underlättar utskottets möjlighet att bedöma de resultat av statliga insatser som regeringen redovisar.

Propositionen

Riksdagen har beslutat att målet för utgiftsområde 8 är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring och tar till vara och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

Av regeringens resultatredovisning framgår bl.a. att utgifterna inom utgiftsområdet har ett samband med antalet genomsnittligt inskrivna i Migrationsverkets mottagande. Ersättningar och bostadskostnader har ökat till följd av ett ökat antal inskrivna personer och ökade boendekostnader. Eftersom fler har ansökt om asyl än beräknat har Migrationsverket prioriterat prövningen av asylsökande, delvis på bekostnad av prövningen av andra tillståndslag.

Enligt regeringen har fler personer än förväntat sökt asyl i Sverige, och ökningen var betydligt större än vad Migrationsverket dimensionerats för, vilket medfört ännu högre krav på myndighetens förmåga att anpassa verksamheten. Regeringen bedömer att Migrationsverket med ökade anslagsmedel, interna omprioriteringar och målinriktade medarbetare och målinriktad ledning har utfört uppdraget på ett tillfredsställande sätt.

Regeringen bedömer vidare att Migrationsverket utifrån givna förutsättningar bedrivit verksamheten kostnadseffektivt och att myndigheten bidragit till att utgiftsökningarna inom mottagandet begränsats. Det finns dock enligt regeringen utrymme för ökad effektivitet i handläggningen av arbetstillstånd. Regeringen bedömer att handläggningstiderna i ett stort antal ärenden varit för långa, vilket riskerar att drabba såväl sökande som arbetsgivare. För att handläggningstiderna ska motsvara de sökandes och andra intressenters behov är det nödvändigt att myndigheten vidtar åtgärder som ökar effektiviteten i prövningen med bibehållen rättslig kvalitet. Regeringens bedömning är dock att Migrationsverket har vidtagit flera åtgärder som bidragit till att ytterligare stärka förutsättningarna för en god rättslig kvalitet i verksamheten. Migrationsverkets tillgänglighet har inte motsvarat regeringens förväntningar,

varför regeringen bedömer att servicenivån sammantaget var för låg under 2013.

Utskottets bedömning

Utskottets genomgång av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 8 i budgetpropositionen har legat till grund för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Det pågår sedan flera år en dialog mellan riksdagen och regeringen om hur regeringens resultatredovisning kan förbättras. Utskottet anser att det är önskvärt att regeringens resultatredovisning koncentreras till att redovisa och bedöma faktiskt uppnådda resultat av genomförda statliga insatser i förhållande till målen och att sambandet mellan mål, resultat och regeringens budgetförslag tydligt framgår. Redovisningar av resultatens långsiktiga utveckling över tid underlättar utskottets möjlighet att bedöma de redovisade resultaten. Det är även betydelsefullt att regeringen gör en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen för de riksdagsbundna målen.

Anslag inom utgiftsområde 8

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 8 i enlighet med regeringens förslag. Sverigedemokraternas förslag avslås. Riksdagen lämnar det bemyndigande som regeringen begärt.

Jämför reservation 1 (SD) och särskilda yttranden (S, MP, V och SD).

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 1:1 Migrationsverket bestäms till 4 539 177 000 kronor för 2015. Anslaget får användas för Migrationsverkets förvaltningsutgifter samt även för utgifter för förvarslokaler och organiserad sysselsättning. Till följd av att antalet asylsökande bedöms uppgå till mellan 64 000 och 94 000 nästa år, av det ökade antalet ansökningar om uppehållstillstånd av andra olika skäl samt av att fler kommer att vara inskrivna i mottagandet föreslår regeringen att anslaget ökas med 1 533 000 000 kronor. Till följd av genomförda förändringar i medborgarskapslagstiftningen ökar anslaget med 820 000 kronor. För att delfinansiera andra utgiftsområdets ökningar minskas anslaget med sammanlagt 1 170 000 kronor som förs till andra anslag under andra utgiftsområden. Sammantaget ökas anslaget med 1 380 000 000 kronor för 2015.

Regeringen föreslår att anslaget 1:2 Ersättningar och bostadskostnader bestäms till 10 861 115 000 kronor för 2015. Anslaget får användas till utgifter för stöd till asylsökande och övriga kategorier som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., statsbidrag till kommuner och landsting samt boende för asylsökande och återetableringsstöd. Anslaget ökar till följd av att antalet inskrivna personer i mottagandet bedöms bli väsentligt högre än vad som antogs i beräkningarna som låg till grund för budgetpropositionen för 2014, både som en följd av ett ökat antal asylsökande och av längre vistelsetider. Med den ökning av anslaget 1:1 Migrationsverket som föreslås bedöms dock handläggningstiderna i Migrationsverkets mottagande bli kortare än vad de annars skulle vara. Anslaget ökar mot den bakgrunden med 5 939 000 000 kronor för 2015. Vidare ökas anslaget med 16 000 000 kronor fr.o.m. 2015 för utbetalning av återetableringsstöd till vissa utlänningar i samband med självmant återvändande. Sammantaget ökas anslaget med 5 955 000 000 kronor för 2015.

Regeringen föreslår att anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder bestäms till 420 077 000 kronor för 2015. Anslaget får användas för bl.a. utgifter för schablonberäknade statsbidrag till kommuner för mottagande av skyddsbehövande m.fl. i samband med vidarebosättning, uttagning av personer som ska vidarebosättas samt resor vid vidarebosättning, migrationspolitiska projekt

och analyser, statsbidrag till internationella organisationer inom migrationsområdet, statsbidrag till Svenska Röda Korset för efterforskning och familjeåterförening under fredstid, förberedelser för återvandring eller tillfälligt återvändande för deltagande i återuppbyggnad och utveckling av ursprungslandet, återvandringsprojekt och bidrag i samband återvandring samt anhörigresor. För att delvis finansiera utbetalningar av återetableringsstöd till vissa utlänningar i samband med självmant återvändande minskas anslaget med 1 miljon kronor fr.o.m. 2015.

Regeringen föreslår att anslaget 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål för 2015 bestäms till 559 541 000 kronor. Anslaget får användas för migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens förvaltningsutgifter för prövning av utlännings- och medborgarskapsmål, utgifter för Högsta förvaltningsdomstolens handläggning av resningsansökningar av utlännings- och medborgarskapsmål samt Domstolsverkets förvaltningsutgifter för de aktuella domstolarnas verksamhet med utlännings- och medborgarskapsmål. Anslaget minskas för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att anslaget 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål för 2015 bestäms till 160 800 000 kronor. Anslaget får användas för migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens direkta utgifter för nämndemän, sakkunniga och vittnen i utlännings- och medborgarskapsmål, utgifter för ersättning till offentligt biträde och tredje man, utgifter för ersättning till tolkar i mål enligt bl.a. utlänningslagen samt utgifter för ersättning till part och parts ställföreträdare i dessa mål. I kostnaderna för tolkar får även kostnader för tolkförmedlingarnas administrativa avgifter ingå.

Regeringen föreslår att anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden för 2015 bestäms till 382 150 000 kronor. Anslaget får användas för utgifter för offentligt biträde och tolk i ärenden enligt utlänningslagen eller enligt lagen om särskild utlänningskontroll i handläggningen hos Migrationsverket. Anslaget ökas med 107 000 000 kronor till följd av ökningen av antalet asylsökande då det medför fler avgjorda asylärenden med offentliga biträden förordnade.

Regeringen föreslår att anslaget 1:7 Utresor för avvisade och utvisade bestäms till 305 202 000 kronor för 2015. Anslaget får användas för utgifter för resor ut ur landet och andra åtgärder för utlänningar som avvisats eller utvisats med stöd av utlänningslagen eller lagen om särskild utlänningskontroll. Anslaget får vidare användas för kostnader för resor ut ur Sverige för de asylsökande som återkallat sin ansökan.

Regeringen föreslår att anslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar bestäms till 205 247 000 kronor för 2015. Anslaget får användas för utgifter för projekt som beviljas medel inom ramen för Europeiska flyktingfonden III, Europeiska återvändandefonden och Asylmigrations- och integrationsfonden motsvarande EU:s finansiering av dessa program. Vidare får anslaget användas för statlig medfinansiering för projekt inom dessa fonders områden och administration av fonderna. Vidare föreslås i propositionen att regeringen bemyndigas att under 2015 för detta anslag

besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 73 000 000 kronor för 2016, 35 000 000 kronor för 2017 samt 90 000 000 kronor för 2018–2022. Europaparlamentet och rådet antog den 16 april 2014 förordning (EU) nr 516/2014 om inrättande av asyl-, migrations- och integrationsfonden. Förordningen är en av flera förordningar på området inrikes frågor kopplad till EU:s fleråriga budgetram som sträcker sig fr.o.m. 2014 t.o.m. 2020. Verksamheten inom den nya fonden kommer att fokusera på integrerad hantering av migrationsströmmar och täcka olika aspekter av EU:s gemensamma asyl- och invandringspolitik. Fonden ska stödja åtgärder som avser asyl, laglig migration och integration av tredjelandsmedborgare samt insatser för återvändande. Genomförandet kommer att bygga på ett flerårigt nationellt program. Verksamheten inom den föreslagna asyl-, migrations- och integrationsfonden samt Europeiska flyktingfonden III och Europeiska återvändandefonden omfattar till viss del fleråriga projekt. Åtaganden under anslaget medför således utgifter för kommande budgetår.

Motionerna

I flerpartimotion 2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD) lämnas inte något förslag som avviker från regeringens förslag. Enligt motionärerna måste det säkerställas att staten tar sitt ekonomiska ansvar för det ökade flyktingmottagandet och att berörda myndigheter tillförs tillräckliga resurser. I motionen anges att betydande insatser har gjorts för att förbättra och snabba på asyprocessen men mer måste göras för att förkorta den tid det tar för den enskilde att etablera sig på arbetsmarknaden. Kommunernas planeeringsförutsättningar bör också förbättras.

I kommittémotion 2014/15:3000 av Markus Wiechel m.fl. (SD) begärs att, i förhållande till regeringens förslag, anslaget 1:1 minskas med drygt 1,6 miljarder kronor, anslaget 1:2 minskas med drygt 4,6 miljarder kronor, anslaget 1:3 minskas med ca 420 miljoner kronor, anslaget 1:4 minskas med närmare 252 miljoner kronor, anslaget 1:5 minskas med drygt 72 miljoner kronor och anslaget 1:6 minskas med drygt 170 miljoner kronor. Som motivering anför motionärerna att den politik de förespråkar kraftigt kommer att minska asyltrycket på Sverige. Förändringarna leder till stora besparingar med partiell effekt under 2015 och full effekt 2016.

Utskottets ställningstagande

Antalet flyktingar och fördrivna i världen är det högsta sedan andra världskriget. En betydande orsak till de senaste årens negativa utveckling är den eskalerande konflikten i Mellanöstern, som drivit miljontals människor på flykt. Hittills har närmare 3,5 miljoner syrier flytt till Libanon, Jordanien, Irak och Turkiet. Samtidigt pågår flera andra allvarliga konflikter i världen som tvingar många människor att fly, i första hand inom landet eller till något angränsande land. Utvecklingen i Irak är oroande och i budgetpropositionen

för 2015 görs bedömningen att antalet irakier som tvingas fly undan strider och förföljelse kan komma att öka, vilket kan leda till att fler irakier söker skydd i Sverige. I budgetpropositionen för 2015 anges att antalet asylsökande liksom antalet personer som ansöker om uppehållstillstånd som anhöriga till någon som beviljats uppehållstillstånd som skyddsbehövande, kommer att fortsätta ligga på en mycket hög nivå under 2015 och framåt.

Vid Migrationsverkets information i utskottet den 18 november 2014 upp-gav generaldirektör Anders Danielsson bl.a. att i enlighet med myndighetens prognos kommer ca 83 000 människor att ha sökt asyl under 2014 och att mellan 80 000 och 105 000 människor bedöms söka asyl i Sverige under 2015.

Den migrationsöverenskommelse som allianspartierna och Miljöpartiet slöt under den förra mandatperioden i syfte att bl.a. värna asylrätten, underlätta arbetskraftsinvandring och ta till vara migrationens utvecklingseffekter, står nu även Socialdemokraterna bakom. Enligt utskottet visar detta på den breda samsyn som råder mellan regeringen och allianspartierna i dessa frågor.

Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för den som flyr undan förföljelse och förtryck. Utskottet kan emellertid konstatera att utvecklingen inom utgiftsområdet i stor utsträckning styrs av omvärldsfaktorer som kan vara svåra att förutse och påverka. Mot bakgrund av bedömningarna i budgetpropositionen anser utskottet att det är av yttersta vikt att alla Sveriges kommuner tar ett solidariskt ansvar för mottagandet. Boendeplaneringen inom asylmottagandet måste dock förbättras och särskilt bör möjligheten för Migrationsverket att anordna boende i egen regi i syfte att säkerställa tillräcklig kapacitet ses över. I ett senare avsnitt i detta betänkande understryker också ett enigt utskott vikten av att Migrationsverket ska ges möjlighet att driva anläggningsboenden i egen regi. Ett enigt utskott föreslår dessutom att riksdagen tillkännager för regeringen att en offentlig utredning bör tillsättas för att lämna förslag till ett hållbart och flexibelt system för mottagande av asylsökande och nyanlända som främjar en snabb etablering på arbetsmarknaden.

Utskottet kan konstatera att betydande insatser har gjorts för att förbättra och snabba på asylprocessen. Mer måste dock göras för att på olika sätt effektivisera processen ytterligare och för att förkorta den tid det tar för den enskilde att etablera sig på arbetsmarknaden. Planeringsförutsättningarna för kommunerna att ta emot asylsökande måste förbättras, och mottagandet av nyanlända bland landets kommuner fördelas jämnare, samtidigt som anknytningen till arbetsmarknaden värnas. Fler kommuner måste ta sitt ansvar.

Även myndighetsorganisationen vid mottagande av nyanlända bör ses över så att dagens situation där många tvingas vänta alldeles för länge på en kommunplats kan undvikas. Samverkan mellan berörda myndigheter och effektiviteten i prövningsverksamheten i alla instanser påverkar också i stor utsträckning bl.a. vistelsetiderna och därmed utgifterna för mottagandet av asylsökande. Med anledning av det ökade flyktingmottagandet kommer under de kommande åren ökade resurser behöva tillföras. Det måste säkerställas att

staten tar sitt ekonomiska ansvar och att berörda myndigheter tillförs nödvändiga resurser. Det är viktigt att främst Migrationsverket tillförs medel så att uppdraget kan klaras av med bibehållen effektivitet och service och utan att rättssäkerheten påverkas negativt.

Utskottet anser att för att Sverige ska kunna fortsätta bedriva en human och rättssäker asylpolitik måste den vara långsiktigt hållbar. Människor som har beviljats uppehållstillstånd ska så snabbt som möjligt påbörja sin etablering i det svenska samhället. Samtidigt är det viktigt för legitimiteten i systemet att avslagsbeslut som vunnit laga kraft, och där det inte föreligger hinder för verkställighet, verkställs.

Det är vidare enligt utskottet positivt att människor vill flytta till Sverige för att arbeta och bo här. En väl fungerande arbetskraftsinvandring bidrar till ökad tillväxt i Sverige, men förutsätter också att Migrationsverket handlägger ansökningar om arbetstillstånd på ett rättssäkert och effektivt sätt. Det är enligt utskottet viktigt att förhindra utnyttjande av arbetstagare och annat missbruk av regelverket. En rad åtgärder för att upptäcka och motverka missbruk av reglerna om arbetskraftsinvandring har redan vidtagits. Ytterligare åtgärder bör dock vidtas i syfte att på lämpligt sätt stärka arbetskraftsinvandras ställning på arbetsmarknaden.

Mottagandet av kvotflyktingar måste öka. Vidarebosättning är enligt utskottet ett sätt att dela ansvaret med länder som hyser stora flyktinggrupper och systemet bidrar till att värna tillgången till skydd för människor på flykt. Vidare bör Sverige verka inom EU för att skapa fler lagliga vägar in i EU.

Som utskottet konstaterat bedöms antalet asylsökande som kommer till Sverige på grund av oroligheter och krig i vår omvärld att öka under kommande år. Till följd av såväl en rad internationella konventioner som direktiv och förordningar inom EU måste alla asylsökande få sina skyddsskäl prövade. Detta ska ske i en rättssäker process och enligt gällande lagstiftning på området. Regeringen har i budgetpropositionen för 2015, utifrån bl.a. det budgetunderlag som Migrationsverket tagit fram, bedömt att anslagen inom utgiftsområde 8 bör uppgå till knappt 17,5 miljarder kronor. Mot detta står Sverigedemokraternas förslag om att per den 1 januari 2015 minska dessa anslag med totalt mer än 40 procent. Sverigedemokraterna uppger att deras förslag till ändringar när det gäller lagstiftning och praxis vid prövning av asylskäl, mottagande av asylsökande samt när det gäller rätten till uppehållstillstånd leder till en minskad asyl- och anhöriginvandring med 90 procent, med partiell effekt 2015 och full effekt redan 2016. Utskottet ser detta som helt orealistiskt. Sverigedemokraternas förslag till åtgärder för att kraftigt minska asyl- och anhöriginvandringen och därmed kraftigt reducera ramen för utgiftsområdet, skulle omöjliggöra för Migrationsverket att bedriva sin verksamhet på ett rättssäkert sätt och i överensstämmelse med folkrättsliga konventioner, såsom FN:s flyktingkonvention, FN:s tortyrkonvention och FN:s barnkonvention. Utskottet har också under tidigare år ifrågasatt det realistiska i att genomföra de utgiftsminskningar som Sverigedemokraterna föreslår. Dessa utgiftsminskningar skulle förutsätta omfattande

personalneddragningar och lokalavyttringar av såväl kontorslokaler som boende för asylsökanden. Den utgiftsminskande effekten av sådana åtgärder kan inte uppnås på helårsbasis med hänsyn till uppsägningstider för såväl personal som lokaler.

Med det anförda tillstyrker utskottet budgetpropositionens förslag till anslagsfördelning i fråga om anslagen för 2015 inom utgiftsområde 8. Utskottet, som noterar att verksamheten inom vissa EU-fonder till viss del omfattar fleråriga projekt som medför utgifter för kommande budgetår, tillstyrker att regeringen bemyndigas att under 2015 besluta om nämnda bidrag. Proposition 2014/15:1 punkterna 1 och 2 tillstyrks. Motion 2014/15:3000 (SD) avstyrks därmed.

Mottagande av asylsökande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att en offentlig utredning bör tillsättas med uppdrag att lämna förslag till ett hållbart och flexibelt system för mottagande av asylsökande och nyanlända som främjar en snabb etablering på arbetsmarknaden.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. kommuners ansvar för mottagande av asylsökande samt boende och ersättningar för asylsökande.

Jämför reservationerna 2 (SD), 3 (SD) och 4 (V).

Utskottets bedömning i korthet

Ett enigt utskott understryker vikten av att Migrationsverket ska ges möjlighet att driva anläggningsboenden i egen regi.

Gällande ordning

Asylsökande ska enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., förkortad LMA, erbjudas plats på en förläggning. Den som inte önskar utnyttja en erbjuden plats på en förläggning ska ändå registreras vid en sådan. Dessa personer ordnar eget boende, som brukar betecknas EBO. Migrationsverket svarar sedan för att bistånd lämnas enligt LMA (logi, bostadsersättning, dagarsättning och särskilt bidrag för avgifter för sjukvård m.m.). Utlänningar som inte själv ordnar boende har rätt till logi på en förläggning (anläggningsboende).

Den som ordnar bostad på egen hand har endast i särskilda fall rätt till bidrag för bostadskostnad. Bostadsersättning får beviljas en utlänning som har beviljats arbetstillstånd (eller undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd) och som har fått eller erbjudits en anställning om minst tre månader samt för att kunna påbörja anställningen måste flytta till en ort där Migrationsverket saknar möjlighet att erbjuda ett anläggningsboende. Bostadsersättning får

lämnas med 350 kronor per månad för en ensamstående och med 850 kronor per månad för en familj så länge anställningen varar.

En ensamstående asylsökande får 71 kronor per dag, och sammanboende får 61 kronor per dag, s.k. dagersättning. För barn lämnas ersättning på mellan 37 kronor och 50 kronor per dag beroende på barnets ålder. För familjer med mer än två barn lämnas hel dagersättning bara för de två äldsta barnen. För vart och ett av de yngre barnen betalas halvt belopp. Beloppen avser den som har egen mathållning. Om fri mat ingår vid boende på en förläggning reduceras dagersättningen.

Enligt LMA är det Migrationsverket som har huvudansvaret för mottagandet av asylsökande och som ska driva förläggningar. Migrationsverket får dock ge i uppdrag åt andra att driva förläggningar. Migrationsverkets ansvar enligt LMA kvarstår, oavsett om en person bor på en förläggning eller har eget boende, fram till dess att verket fattar beslut i asylärendet och personen skrivs ut från mottagningssystemet.

Vissa insatser inom mottagandet av asylsökande har landstingen ansvar för. Landstingen ansvarar för hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl. enligt lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.

När ett ensamkommande barn anländer till Sverige och ansöker om asyl får barnet i enlighet med socialtjänstlagen ett tillfälligt boende i den kommun (ankomstkommun) där det först ger sig till känna för en svensk myndighet. Migrationsverket ska så snart som möjligt efter det att barnet ansökt om asyl anvisa en kommun som ska ta över det långsiktiga ansvaret för barnets boende och omsorg (anvisningskommun).

När det gäller mottagande av ensamkommande barn, såväl asylsökande barn som barn med uppehållstillstånd, är det Migrationsverket som träffar överenskommelser med kommunerna. Syftet med överenskommelserna är att säkerställa ett bra mottagande för de barn och ungdomar som kommer ensamma till Sverige. Det finns både överenskommelser med ankomstkommuner och anvisningskommuner. I anvisningskommunerna finns boendeplatser för både asylsökande barn och barn som fått uppehållstillstånd.

Kommuner som tecknar överenskommelser med Migrationsverket får särskilda ersättningar för detta. Migrationsverket betalar ut en årlig ersättning på 500 000 kronor per kalenderår till de kommuner som har en överenskommelse om mottagande av asylsökande ensamkommande barn. Ersättningen ska bidra till att underlätta för kommunen att ta emot barnen och att hålla en god kvalitet på mottagandet. Har kommunen dessutom en överenskommelse om att ha boendeplatser för asylsökande barn betalas ersättning med 1 600 kronor per dygn för varje plats. Detta ska täcka kostnader för boendeplatserna såsom personal, kost, logi och omvårdnad. Därutöver kan kommunen ansöka om ytterligare ersättning om 300 kronor per dygn för varje belagd plats.

De kommuner som har asylsökande barn boende inom kommunen får dessutom en särskild ersättning från staten för stödinsatser av förebyggande karaktär enligt socialtjänstlagen. Det totala ersättningsbeloppet är 50 miljoner

kronor. 5 miljoner kronor av dessa delas lika mellan kommunerna. Fördelningen av de resterande pengarna till kommunerna beror på hur många asylsökande barn som per den 30 april varje år är registrerade hos Migrationsverket och som bor i respektive kommun.

En kommun eller ett landsting har bl.a. enligt förordningen (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. rätt till ersättning för kostnader för utbildning för asylsökande barn. Ersättning får betalas för barn som vistas på en mottagningsenhet eller i en kommun och som enligt skollagen (2010:800) ska anses som bosatta i Sverige. Ersättning betalas med 39 100 kronor per år för ett barn i förskola, 31 900 kronor per år för en elev i förskoleklass, 62 600 kronor per år för en elev i grundskola, grundsärskola, specialskola eller sameskola, och 71 100 kronor per år för en elev i gymnasieskola eller gymnasiesärskola.

När det gäller ensamkommande barn med uppehållstillstånd får kommunen ersättning enligt förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utläningar med 1 600 kronor per dygn för varje plats och ytterligare 300 kronor per dygn för varje belagd plats. Utöver detta får kommunen också en schablonersättning om 30 000 kronor per barn.

Kommunerna har ansvar för nyanlända invandrare, dvs. personer som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning och som har mottagits i en kommun.

En kommun har rätt till ersättning för mottagande av och insatser för vissa utläningar (bl.a. flyktingar och skyddsbehövande) enligt förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utläningar.

En kommun kan skriva en överenskommelse med staten om mottagande av personer som fått uppehållstillstånd av flyktingskäl, som skyddsbehövande eller av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter, samt deras anhöriga. Överenskommelsen kan omfatta mottagande under ett eller flera år. Det är länsstyrelserna som träffar överenskommelser med kommunerna i respektive län om platser för mottagande. I överenskommelsen framgår hur många personer med uppehållstillstånd som kommunen ska ta emot under en viss tid.

De kommuner som har en överenskommelse med länsstyrelsen om att ta emot nyanlända personer får en grundersättning. Ersättningen motsvarar fem prisbasbelopp, vilket för 2014 är 222 000 kronor. Migrationsverket betalade också ut ersättning för högt mottagande till de 145 kommuner som tog emot flest nyanlända personer under 2013 i förhållande till sin befolkning. De 145 kommunerna fick mellan 5 000 kronor och 15 000 kronor för varje nyanländ 2014. En kommun som inte hade en överenskommelse vid årsskiftet 2013/14 kunde ändå få 5 000 kronor per nyanländ person om kommunen var en av de 145 kommuner som tog emot flest nyanlända personer under 2013 och tecknade en överenskommelse om mottagande under första halvåret 2014.

Vidare får en kommun som hade en överenskommelse om mottagande den 1 januari 2014 ut 15 000 kronor för varje nyanländ person som kommunen tar emot under året som är kvotflykting eller som har bott på Migrationsverkets anläggningsboenden.

En kommun får också ersättning för etablering och introduktion för nyanlända personer med ett schablonbelopp som fastställs varje år. Schablonbeloppet ska täcka kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer som t.ex. mottagande och praktisk hjälp vid bosättning, särskilda introduktionsinsatser eller merkostnader i skola, förskola, fritidshem och barnomsorg m.m., utbildning i svenska för invandrare, samhällsorientering, tolk, andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället och vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration. Schablonbeloppet för 2014 är 82 900 kronor för barn samt vuxna som inte har fyllt 65 år respektive 51 900 kronor för vuxna som fyllt 65 år.

En kommun som tar emot nyanlända personer får även ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd som kan uppstå innan den första etableringsersättningen betalas ut till personen. Ersättningen varierar beroende på personens ålder och om personen innan mottagandet i kommunen bodde i eget boende eller på ett anläggningsboende hos Migrationsverket. En kommun som tar emot personer som har bott i eget boende under tiden de ansökt om asyl i Sverige får 3 000 kronor för barn och ungdomar under 20 år och 4 000 kronor för vuxna som fyllt 20 år men inte 65 år. En kommun som tar emot kvotflyktingar eller personer som bott i ett anläggningsboende får 3 000 kronor för barn och ungdomar under 20 år och 7 500 kronor för vuxna som fyllt 20 år men inte 65 år.

Arbetsförmedlingen ansvarar för de personer som har beviljats uppehållstillstånd och omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Nyanlända invandrare som har fått uppehållstillstånd och som har fyllt 20 år men inte 65 år ska enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare få en etableringsplan upprättad av Arbetsförmedlingen. En etableringsplan upprättas först när personen har fått uppehållstillstånd och tagits emot för bosättning i en kommun. Etableringsplanen består av en individuell plan med insatser för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering. En nyanländ har rätt att få en etableringsplan inom ett år efter att han eller hon första gången folkbokfördes i en kommun. Etableringsplanen ska utformas tillsammans med den nyanlände och i samverkan med berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer. Etableringsplanen ska omfatta högst 24 månader. En nyanländ som deltar i aktiviteter enligt en etableringsplan har rätt till etableringsersättning och under vissa förutsättningar även etableringstillägg och bostadsersättning. Det är Arbetsförmedlingen som ska samordna etableringsinsatser och vara stödjande och pådrivande i förhållande till berörda parter. Länsstyrelserna ska främja samverkan mellan berörda kommuner och myndigheter, företag och organisationer som anordnar aktiviteter för nyanlända.

Varje kommun är skyldig att se till att nyanlända erbjuds samhällsorientering.

Motionerna

Hållbart system för mottagande av asylsökande

I flerpartimotion 2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att en offentlig utredning bör tillsättas senast den 31 mars 2015 med uppdrag att lämna förslag på hur ett hållbart och flexibelt system för mottagande av asylsökande och nyanlända som främjar en snabb etablering på arbetsmarknaden för den som beviljats uppehållstillstånd kan säkerställas. Utredningen bör även se över bosättningen under tiden före uppehållstillstånd liksom bosättningen av nyanlända.

Anläggningsboende

I flerpartimotion 2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD) begärs det i yrkande 5 att Migrationsverket bör ges möjlighet att driva anläggningsboenden i egen regi.

I motion 2014/15:2396 av Robert Halef (KD) begärs ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att ge Migrationsverket i uppdrag att bygga tillfälliga boenden i kommuner som man anser har möjlighet att erbjuda nya svenskar bättre och lyckad integration med möjlighet till arbete, utbildning och egen bostad. Enligt motionären behöver spridningen av flyktingmottagandet bli jämnare över Sveriges kommuner.

Kommunernas ansvar

I flerpartimotion 2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 2–4 begärs tillkännagivanden dels om att regeringen senast den 1 juni 2015 bör återkomma med förslag på förändringar så att planeringsföresätningarna för kommunerna att ta emot asylsökande förbättras, dels om att pröva åtgärder för att få en jämnare mottagning av nyanlända bland landets kommuner samtidigt som anknypningen till arbetsmarknaden värnas och fler kommuner måste ta sitt ansvar, dels om att systemet för statlig ersättning till kommunerna för asylsökande respektive mottagandet av nyanlända behöver ses över och förenklas för att öka systemets effektivitet och transparens.

I partimotion 2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 14 begärs det ett tillkännagivande om att iaktta och följa de enskilda kommunernas självbestämmanderätt när det gäller flyktingmottagandet genom avtal med Migrationsverket. Enligt motionärerna bör självbestämmanderätten för kommunerna värnas, och flyktingar ska bara anvisas till kommuner som frivilligt har tecknat avtal med Migrationsverket.

I motion 2014/15:2117 av Adam Marttinen (SD) begärs ett tillkännagivande om att ge kommuner vetorätt vid etablering av asylboenden. Avsaknaden av vetorätt för kommuner vid Migrationsverkets upphandlingar av asylboenden har inneburit att kommuner över en natt kan stå inför omfattande utmaningar inom skola, vård, omsorg och infrastruktur m.m.

I motion 2014/15:243 av Mattias Bäckström Johansson (SD) begärs ett tillkännagivande om att göra kommuner delaktiga i processen kring etablerandet av asylboenden och om att införa ett kommunalt veto i dessa processer. När asylboenden etableras har de enligt motionären sällan föregåtts av någon politisk hantering i kommunen, och kommunen saknar ofta möjlighet att påverka, trots att en etablering kan få stor påverkan på t.ex. skola och barnomsorg.

Enligt Stefan Jakobssons och Robert Stenkvikts (båda SD) motion 2014/15:1132 bör möjligheten att införa en kvartalsavstämning av kommuners rätt till ekonomiskt stöd för asylsökande i stället för årlig avstämning ses över. Om detta begärs det ett tillkännagivande.

Boende och ersättningar

I partimotion 2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 15 begärs det ett tillkännagivande om att se över den s.k. EBO-lagstiftningen. Enligt motionärerna är det en självklarhet att kommuners förmåga att ta emot flyktingar ska vara ledande när det gäller samtliga asylsökande under deras etableringsperiod. Därför måste EBO-lagen ses över och antingen avskaffas helt eller regleras så att redan hårt ansatta kommuner kan undantas.

Roger Hedlund m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2014/15:2921 yrkande 1 ett tillkännagivande om att EBO-lagstiftningen ska avskaffas. Motionärerna menar att olika bostadsområden har blivit alltmer segregerade till följd av den ökade invandringen, och avskaffandet av EBO-lagstiftningen skulle underlätta situationen för i huvudsak storstäderna.

Markus Wiechel m.fl. (SD) begär i motion 2014/15:2113 ett tillkännagivande om att EBO-lagstiftningen ska reformeras och rivs upp. För att mildra de akuta problem som finns måste enligt motionärerna EBO-lagstiftningen reformeras då den är en bidragande orsak till utanförskap och segregation.

I kommittémotion 2014/15:79 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur generella bostadsbidrag för asylsökande kan utformas så att de även fungerar i dagens situationer där många saknar förstahandskontrakt.

I motion 2014/15:2037 av Mikael Dahlqvist m.fl. (S) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att förbättra flyktingmottagandet så att alla kommuner har ett ansvar för att ta emot flyktingar och har möjlighet att bedriva ett bra lokalt arbete. I yrkande 2 i samma motion begärs det ett tillkännagivande om att Migrationsverket bör få ett tydligare uppdrag att stödja kommunerna i arbetet med det lokala flyktingmottagandet. Enligt motionärerna bör Migrationsverkets möjlighet att finnas på plats lokalt i kommuner som tar emot ett stort antal asylsökande undersökas.

I motion 2014/15:1184 av Lawen Redar (S) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att EBO-lagen ska reformeras för att motverka etnisk geografisk segregation.

I motion 2014/15:2172 av Shadiye Heydari och Gunilla Carlsson (båda S) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att se över dagersättningen för asylsökande. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att justera dagersättningen för asylsökande så att nivån motsvarar dagens levnadsnivå och ligger i paritet med försörjningsstödet. Den låga ersättningen, som inte har justerats på 18 år, riskerar enligt motionärerna att medföra att asylsökande utnyttjas under misärliknande förhållanden på den svenska arbetsmarknaden.

Ingela Nylund Watz m.fl. (S) begär i motion 2014/15:2087 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag som leder till att Sveriges kommuner tar ett solidariskt ansvar för nyanlända flyktingars etablering på bostadsmarknaden i Sverige. Enligt motionärerna bör alla kommuner ta sin del av ansvaret genom ett solidariskt flyktingmottagande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att antalet flyktingar och fördrivna i världen är det högsta sedan andra världskriget. En betydande orsak till de senaste årens negativa utveckling är den eskalerande konflikten i Mellanöstern, som drivit miljontals människor på flykt. Hittills har närmare 3,5 miljoner syrier flytt till Libanon, Jordanien, Irak och Turkiet. Samtidigt pågår flera andra allvarliga konflikter i världen som tvingar många människor att fly, i första hand inom landet eller till något angränsande land.

Regeringen anger i budgetpropositionen att antalet asylsökande och antalet personer som ansöker om uppehållstillstånd som anhöriga till någon som beviljats uppehållstillstånd kommer att fortsätta ligga på en mycket hög nivå under 2015 och framåt. Därför måste, enligt regeringen, alla Sveriges kommuner ta ett solidariskt ansvar för mottagandet. Vidare anges att regeringens avsikt är att se över hur boendeplaneringen inom asylmottagandet kan förbättras och särskilt se över möjligheten för Migrationsverket att anordna boenden i egen regi i syfte att säkerställa tillräcklig kapacitet. Myndighetsorganisationen vid mottagande av nyanlända behöver enligt regeringen också ses över. Den aviserade översynen ska, enligt regeringen, leda till förslag som säkerställer att kommunernas mottagande av nyanlända motsvarar behovet, så att dagens situation där många tvingas vänta alldeles för länge på en kommunplats kan undvikas. Översynen syftar också till att ge förbättrade planeringsförutsättningar för kommunal verksamhet.

Utskottet är mycket positivt till den översyn som aviseras av regeringen av bl.a. boendeplaneringen inom asylmottagandet, men mer måste göras för att på olika sätt effektivisera processen ytterligare och för att förkorta den tid det tar för den enskilde att etablera sig på arbetsmarknaden. Utskottet vill säkerställa att staten tar sitt ekonomiska ansvar för det ökade flyktingmottagandet. Betydande insatser har gjorts för att förbättra och snabba på asylprövningen. Trots det blir många personer med beviljade uppehållstillstånd i dag kvar i

Migrationsverkets mottagningssystem eftersom det saknas platser för kommunplacering. Detta i sin tur fördröjer etableringen i samhället.

Mot denna bakgrund och med anledning av motion 2014/15:2645 (M, C, FP, KD) yrkande 1 föreslår utskottet att riksdagen tillkännager för regeringen att det bör tillsättas en offentlig utredning med uppdrag att lämna förslag på hur ett hållbart och flexibelt system för mottagande av asylsökande och nyanlända som främjar en snabb etablering på arbetsmarknaden. Utskottet anser att ett helhetsgrepp måste tas, varför utredningen bör se över bosättningen under tiden före uppehållstillstånd liksom bosättningen för nyanlända. Yrkande 1 i motion 2014/15:2645 tillstyrks delvis.

Migrationsverkets generaldirektör Anders Danielsson informerade den 18 november 2014 utskottet om hur svårt Migrationsverket har att hitta tillräckligt många bostäder för asylsökande, trots att Migrationsverket undersöker bl.a. möjligheter att hitta boende i stugbyar, vandrarhem och andra liknande anläggningar. Migrationsverkets generaldirektör uppgav vidare att antalet asylsökande bedöms komma att ligga på en fortsatt mycket hög nivå under hela 2015. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2015 uppger att alla Sveriges kommuner måste ta ett solidariskt ansvar för mottagandet. Utskottet kan vidare konstatera att regeringen i budgetpropositionen bl.a. har aviserat att möjligheten för Migrationsverket att anordna boenden i egen regi i syfte att säkerställa tillräcklig kapacitet ska undersökas. Generaldirektör Anders Danielsson uppgav vidare att Migrationsverket har framställt en begäran till regeringen om att myndigheten ska kunna köpa modulhus för att säkerställa boende för de asylsökande eftersom verket enligt gällande regler inte får äga asylboenden. Det är viktigt att tillräcklig boendekapacitet säkerställs, varför utskottet välkomnar regeringens översyn av hur boendepaneringen inom asylmottagandet kan förbättras. Utskottet utgår från att regeringen utreder frågan om möjlighet för Migrationsverket att anordna boenden i egen regi. Mot denna bakgrund får yrkande 5 i motion 2014/15:2645 (M, C, FP, KD) anses vara tillgodosett och avstyrks. Utskottet avstyrker även motion 2014/15:2396 (KD).

Med vad utskottet anfört ovan och mot bakgrund av den översyn som aviseras av regeringen avstyrker utskottet även motionsyrkanden om kommunernas ansvar samt boende och ersättningar. Motionerna 2014/15:2645 (M, C, FP, KD) yrkandena 2–4, 2014/15:2866 (SD) yrkandena 14 och 15, 2014/15:2113 (SD), 2014/15:2921 (SD) yrkande 1, 2014/15:1132 (SD), 2014/15:2117 (SD), 2014/15:243 (SD), 2014/15:1184 (S) yrkande 3, 2014/15:2037 (S) yrkandena 1 och 2 samt 2014/15:2087 (S) avstyrks.

Utskottet har tidigare, senast i betänkande 2012/13:SfU2, uttalat att bostadsersättning ges vid eget boende endast i särskilda fall, bl.a. till följd av att möjligheten för de asylsökande att själva ordna sitt boende har åtskilliga nackdelar, t.ex. att asylsökande utnyttjas på bostadsmarknaden och att eget boende kan leda till trångboddhet, vilket framför allt är negativt för barn. Bostadsersättning ska kunna ges i särskilda fall för att uppmuntra eget arbete och självförsörjning, vilket kan vara fallet när den asylsökande får erbjudande

om arbete på en annan ort där Migrationsverket inte har något anläggningsboende. Utskottet vidhåller denna ståndpunkt och ställer sig inte bakom förslag om att införa en generell ersättning vid eget boende. Motion 2014/15:79 (V) yrkande 2 avstyrks med det anförda.

Asylmottagningsutredningen kom i sitt betänkande Aktiv väntan – asylsökande i Sverige (SOU 2009:19) fram till att det inte bör finnas någon direkt koppling mellan dagersättningen och riksnormen för försörjningsstödet eftersom dagersättningen inte ska täcka exakt samma behov. Utskottet instämmer i denna bedömning och finner inte anledning att nu föreslå ett tillkännagivande om detta. Med det anförda avstyrks motion 2014/15:2172 (S) yrkandena 1 och 2.

Asylprocessen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. ärendehandläggning, utbildningsfrågor, hälsoundersökningar och anhörigresor.

Jämför reservationerna 5 (V), 6 (SD) och 7 (V).

Gällande ordning

Varje asylsökandes skäl ska prövas individuellt. I den individuella prövningen ingår också att ta hänsyn till kön, dvs. att ha ett genusperspektiv och att ta hänsyn till hbtq-frågor. Av utlänningslagen (2005:716), förkortad UtIL, framgår bl.a. att den person är flykting som känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp.

Enligt lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. har asylsökande rätt till en kostnadsfri hälsoundersökning och hälso- och sjukvård samt tandvård som inte kan anstå.

Migrationsverket ska i lämplig omfattning ge de asylsökande sysselsättning genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning, i skötseln av förläggningar och i annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull.

Asylsökande som kan eller som medverkar till att styrka sin identitet kan få undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd för att få arbeta i Sverige, s.k. AT-UND, enligt 5 kap. 4 § utlänningsförordningen (2006:97), förkortad UtIF.

Ett offentligt biträde ska förordnas, om det inte måste antas att behovet av biträde saknas, i mål och ärenden i vissa fall om avvísning, utvisning, verkställighet av avvísning eller utvisning och hemsändande (18 kap. 1 § UtIL). Migrationsverket utser offentliga biträden.

Enligt förordningen (1984:936) om bidrag till flyktingar för kostnader för anhörigas resor till Sverige kan flyktingar, men inte alternativt och övrig skyddsbehövande, få bidrag för kostnader för vissa anhörigas resa till Sverige.

Enligt förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. ska Migrationsverket informera utlänningar om bl.a. de förmåner som finns och om vad de ska göra för att få dessa. Informationen ska så långt som möjligt ges på ett språk som de som ska ta emot informationen kan förväntas förstå.

Motionerna

Ärendehandläggning och utbildningsfrågor

I motion 2014/15:2180 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) begärs det tillkännagivanden om behovet av bättre landinformation i hbt-ärenden (yrkande 3), om behovet av kvalitetssäkring och uppföljning av Migrationsverkets verksamhet (yrkande 5) samt om möjligheterna att utbilda samtliga tjänstemän på Migrationsverket i hbt-kompetens (yrkande 7).

Åsa Lindestam (S) begär i motion 2014/15:1142 ett tillkännagivande om Migrationsverket och hbtq-frågor. Enligt motionären är det angeläget att Migrationsverkets personal får de redskap och kunskaper som behövs för att kunna bemöta och ställa de svåra frågorna samt förstå den komplexa situation som många hbtq-människor lever i.

I motion 2014/15:2162 begär Shadiye Heydari och Mattias Jonsson (båda S) tillkännagivanden om att se över resurserna i asylprocessen (yrkande 1), att se över resurserna till asylprocessen så att handläggarna får tillräckligt med utbildning och fortbildning (yrkande 2), att den enskilde handläggaren bör få rimlig tid att granska varje ärende (yrkande 3) samt att handläggare bör specialiseras och indelas efter landkompetens (yrkande 4).

Ann-Christin Ahlberg och Petter Löberg (båda S) begär i motion 2014/15:2084 ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att sända kallelser och ge information till asylsökande på fler språk än svenska eftersom information bara på svenska inte är så praktiskt då det är ovanligt att de asylsökande kan svenska.

Övrigt om asylprocessen

I partimotion 2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om att det bör införas obligatoriska hälsoundersökningar vid ansökan om uppehållstillstånd. Motionärerna anför att om alla individer som ansöker om svenskt uppehållstillstånd genomgår en hälsoundersökning kan smittsamma sjukdomar upptäckas och behandlas i god tid.

I partimotion 2014/15:82 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) begärs det i yrkande 9 ett tillkännagivande om att förordningen (1984:936) om bidrag till flyktingar för kostnader för anhörigas resor till Sverige ändras så att alternativt och övrig skyddsbehövande likställs med kvotflyktingar när det gäller rätten till bidrag för anhörigas resor till Sverige. Den som fått skydd som alternativt eller övrig

skyddsbehövande enligt utlänningslagen har inte rätt till bidrag, och enligt motionärerna saknas sakliga skäl för denna åtskillnad. I yrkande 35 begärs det ett tillkännagivande om att regeringen bör lägga fram ett förslag om en återgång till den tidigare ordningen att Rättshjälpsmyndigheten, alternativt förvaltningsrätten, bör förordna offentliga biträden i utlänningsärenden. Det är enligt motionärerna orimligt att Migrationsverket har rätt att utse sin egen motpart. I yrkande 36 begärs det ett tillkännagivande om att ge Domstolsverket i uppdrag att ge förslag på organisering av utbildning av Migrationsverkets personal, migrationsdomstolarnas nämndledamöter och offentliga biträden, samt förslag på vem eller vilka som bör vara huvudmän för en sådan utbildning eftersom det enligt motionärerna finns ett behov av förstärkta utbildningsinsatser av nämnda personkategorier.

I kommittémotion 2014/15:79 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att Migrationsverket i sitt regleringsbrev bör ges i uppdrag att informera om möjligheterna till undantag från krav på arbetstillstånd i samband med att ansökan om uppehållstillstånd lämnas in. Enligt motionärerna bör rätten att arbeta vara en regel snarare än ett undantag.

Emma Henriksson (KD) begär i motion 2014/15:2365 ett tillkännagivande om att utreda ett inrättande av en inspektion för migrationsfrågor.

I motion 2014/15:2090 av Ingela Nylund Watz (S) begärs ett tillkännagivande om en utvärdering av erbjudandet om hälsoundersökning inom ramen för flyktingmottagandet. Enligt motionären har landstingen till uppgift att kontakta och erbjuda de nyanlända flyktingarna en hälsoundersökning, men till följd av de korta handläggningstiderna för uppehållstillstånd klarar landstingen inte alltid denna uppgift.

Lennart Axelsson m.fl. (S) begär i motion 2014/15:1160 ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att ge Migrationsverket i uppdrag att i samverkan med berörda kommuner och ideella organisationer även ta ett ansvar för de asylsökandes sociala situation i avvaktan på beslut om uppehållstillstånd.

Utskottets ställningstagande

Enligt regeringen vidtog Migrationsverket under 2013 en rad åtgärder för att på olika sätt förbättra förutsättningarna för en god rättslig kvalitet i verksamheten. Sedan 2012 har Migrationsverket bedrivit ett systematiskt arbete med att öka begripligheten i verkets beslut. Under 2013 genomförde Migrationsverket bl.a. kompetenshöjande insatser, utvecklade ett handläggarstöd och tog fram metoder för en enhetlig systematisk uppföljning av den rättsliga kvaliteten inom asylprövningen. En motsvarande utveckling av metoder för uppföljning av prövningen av övriga ansökningar om uppehållstillstånd inleddes också. Även insatser som syftar till att öka språkförståelsen i Migrationsverkets beslut har genomförts. Migrationsverket utökade dessutom rättsfallssamlingen i landinformationssystemet Lifos med fler internationella avgöranden och utvecklade samtidigt sökmöjligheterna.

Migrationsverket införde under 2013 även ett nytt arbetssätt i prövningen av asylansökningar där det står klart eller finns indikationer på att den sökande är en hbt-person eller anför skäl relaterade till könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning. Migrationsverket har bl.a. utbildat specialister som ska delta vid handläggningen av samtliga ärenden där sexuell läggning eller könsidentitet åberopas. Vidare utvecklades en modell för självutvärdering i hbt- och genusfrågor under 2013 för att kunna följa upp kvaliteten i verksamheten. Utöver detta har Migrationsverket också påbörjat övergripande insatser för att stärka kompetensen för medarbetare och chefer bl.a. genom framtagande av jämställdhets- och mångfaldsplaner.

Utskottet konstaterar att Migrationsverket genom de vidtagna åtgärderna för att öka den rättsliga kvaliteten i verksamheten har fortsatt att arbeta aktivt med information och utbildning i bl.a. hbtq- och könsrollsfrågor, och landinformation och för att öka förståelsen för besluten. Utskottet noterar också att Migrationsverket har information riktad till hbtq-personer på flera olika språk. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motionerna 2014/15:2180 (S) yrkandena 3, 5 och 7, 2014/15:1142 (S) samt 2014/15:2162 (S) yrkandena 1–4 får anses vara i huvudsak tillgodosedda, varför de avstyrks. Även motion 2014/15:82 (V) yrkande 36 avstyrks med det anförda.

Utskottet konstaterar att förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. innehåller bestämmelser om att informationen Migrationsverket lämnar så långt som möjligt ska ges på ett språk som den som tar emot informationen kan förväntas förstå. På Migrationsverkets webbplats är det möjligt att ta del av information på mer än 20 olika språk. Migrationsverkets information riktad till asylsökande finns tillgänglig på 16 språk på verkets webbplats. Många asylsökande har dessutom rätt till ett offentligt biträde som hjälper den asylsökande genom asylprocessen. Den information myndigheten ger innefattar även t.ex. regler för undantag från kravet på arbetstillstånd. Med det anförda avstyrks motionerna 2014/15:2084 (S) och 2014/15:79 (V) yrkande 1.

Flyktingar kan få bidrag för kostnader för anhörigas resor till Sverige enligt en förordning om detta. Utskottet utgår från att regeringen uppmärksammar frågan om ett eventuellt behov av att utvidga förordningen skulle finnas. Utskottet avstyrker motion 2014/15:82 (V) yrkande 9.

I december 2013 fick Statskontoret i uppdrag av regeringen att utreda om det finns behov av att förändra tillsynen inom migrationsområdet. Statskontoret ska lämna förslag på hur eventuell tillsyn bör utformas och även ge förslag på hur Migrationsverkets klagomålshantering kan organiseras. Statskontoret ska redovisa uppdraget senast den 17 december 2014. Utskottet anser att resultatet av utredningen bör avvaktas. Motion 2014/15:2365 (KD) avstyrks.

Asylsökande har enligt lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. (2008:344) rätt till en kostnadsfri hälsoundersökning och hälso- och sjukvård samt tandvård som inte kan anstå. Utskottet anser inte att hälsoundersökningarna ska göras obligatoriska och utgår från att regeringen löpande följer frågan

och återkommer till riksdagen om det finns brister i landstingens hantering. Motionerna 2014/15:2866 (SD) yrkande 17 och 2014/15:2090 (S) avstyrks.

När det gäller den organiserade sysselsättningen för asylsökande konstaterar utskottet att den sedan 2008 är helt frivillig. Migrationsverket uppger i sin årsredovisning för 2013 att verket har fattat ett beslut om inriktning för organiserad sysselsättning inför 2014, där den sökande bl.a. ska erbjudas språkstöd. Av årsredovisningen för 2013 framgår att det vid samtliga mottagningsenheter sker samarbete med lokala idéburna organisationer, vilket medför ökade möjligheter för den sökande att få sådan kontakt i närsamhället som bl.a. kan ge språkstöd. Motion 2014/15:1160 (S) avstyrks med det anförda.

Utskottet anser inte att det finns skäl att föreslå riksdagen att göra ett tillkännagivande om att ansvaret för att förordna offentliga biträden eller om skyldigheten att ta ställning till om en person som förordnas som offentligt biträde är lämplig för det enskilda uppdraget. Utskottet konstaterar att Statskontoret 2012 hade i uppdrag att utvärdera Migrationsverkets handläggning av frågor om förordnande av offentliga biträden i migrationsärenden. Med det anförda avstyrks motion 2014/15:82 (V) yrkande 35.

Reservationer

1. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

a) Anslag

Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområdet 8 Migration enligt reservanternas förslag i bilaga 4. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:3000 av Markus Wiechel m.fl. (SD) och bifaller delvis proposition 2014/15:1 utgiftsområde 8 punkt 2.

b) Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

=Utskottet.

Ställningstagande

Migrationspolitiken har en helt avgörande betydelse för samhällets utveckling och en stor inverkan på statens finanser. Det är Sverigedemokraternas mening att asyl- och anhöriginvandringen bör minskas med 90 procent och att flyktingpolitiken i högre utsträckning ska riktas in på hjälp till de mest nödställda flyktingarna i krisområdenas närhet. Med en sådan politik skulle integrationsproblemen med all sannolikhet minska och den svenska migrationspolitiken skulle bli mer normal i en nordisk och europeisk kontext.

En mer ansvarsfull invandringspolitik skulle leda till stora besparingar inom de flesta anslag. Besparingarna beräknas ha partiell effekt under 2015 och full effekt 2016.

Sammantaget anvisar vi ca 10 miljarder kronor till utgiftsområde 8 Migration.

2. Kommunernas ansvar, punkt 4 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2014/15:243 av Mattias Bäckström Johansson (SD), 2014/15:1132 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvis (SD),

2014/15:2117 av Adam Marttinen (SD) och
 2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 14 och
 avslår motion
 2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 2–4.

Ställningstagande

När det gäller flyktingmottagandet måste självbestämmanderätten för kommunerna värnas, och flyktingar ska bara anvisas till kommuner som har frivilligt tecknat avtal med Migrationsverket.

Vidare bör kommuner ha vetorätt vid etablering av asylboenden. Avsaknaden av vetorätt för kommuner vid Migrationsverkets upphandlingar av asylboenden har inneburit att kommuner över en natt kan stå inför omfattande utmaningar inom skola, vård, omsorg och infrastruktur m.m. Kommuner måste göras delaktiga i processen kring etablerandet av asylboenden.

Det bör också införas en möjlighet till kvartalsavstämning av kommuners rätt till ekonomiskt stöd för asylsökande, i stället för årlig avstämning.

3. Boende och ersättningar, punkt 5 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:2113 av Markus Wiechel (SD),

2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 15 och

2014/15:2921 av Roger Hedlund m.fl. (SD) yrkande 1 och

avslår motionerna

2014/15:79 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 2,

2014/15:1184 av Lawen Redar (S) yrkande 3,

2014/15:2037 av Mikael Dahlqvist m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2014/15:2087 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S) och

2014/15:2172 av Shadiye Heydari och Gunilla Carlsson (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Den s.k. EBO-lagstiftningen måste ses över. Det är en självklarhet att kommuners förmåga att ta emot flyktingar ska vara avgörande när det gäller alla asylsökandes boende. Bostadsområden har blivit alltmer segregerade till följd av den ökade invandringen. För att underlätta situationen framför allt i

storstäderna måste EBO-lagstiftningen reformeras. Lagstiftningen är en bidragande orsak till utanförskap och segregation.

4. Boende och ersättningar, punkt 5 (V)

av Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:79 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 2 och avslår motionerna

2014/15:1184 av Lawen Redar (S) yrkande 3,

2014/15:2037 av Mikael Dahlqvist m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2014/15:2087 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S),

2014/15:2113 av Markus Wiechel (SD),

2014/15:2172 av Shadiye Heydari och Gunilla Carlsson (S) yrkandena 1 och 2,

2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 15 och

2014/15:2921 av Roger Hedlund m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringen bör se över och återkomma med förslag till hur generella bostadsbidrag för asylsökande skulle kunna utformas så att de även fungerar i dagens situation, där många saknar förstahandskontrakt.

5. Ärendehandläggning och utbildningsfrågor, punkt 6 (V)

av Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:82 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 36 och avslår motionerna

2014/15:1142 av Åsa Lindestam (S),

2014/15:2084 av Ann-Christin Ahlberg och Petter Löberg (S),

2014/15:2162 av Shadiye Heydari och Mattias Jonsson (S) yrkandena 1–4 och

2014/15:2180 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkandena 3, 5 och 7.

Ställningstagande

Det finns ett behov av förstärkta utbildningsinsatser inom asylprocessen. Regeringen bör därför ge Domstolsverket i uppdrag att ge förslag på organisering av utbildning av Migrationsverkets personal, migrationsdomstolarnas nämndledamöter och offentliga biträden. Vidare bör Domstolsverket få i uppdrag att lämna förslag på vem eller vilka som bör vara huvudmän för en sådan utbildning.

6. Övrigt om asylprocessen, punkt 7 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:2090 av Ingela Nylund Watz (S) och

2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 17 och avslår motionerna

2014/15:79 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 1,

2014/15:82 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 9 och 35,

2014/15:1160 av Lennart Axelsson m.fl. (S) och

2014/15:2365 av Emma Henriksson (KD).

Ställningstagande

Det bör införas obligatoriska hälsundersökningar vid ansökan om uppehållstillstånd. Om alla individer som ansöker om svenskt uppehållstillstånd genomgår en hälsundersökning kan smittsamma sjukdomar upptäckas och behandlas i god tid. Regeringen bör återkomma med förslag om detta.

7. Övrigt om asylprocessen, punkt 7 (V)

av Christina Höj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:79 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 1 och

2014/15:82 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 9 och 35 samt

avslår motionerna

2014/15:1160 av Lennart Axelsson m.fl. (S),
2014/15:2090 av Ingela Nylund Watz (S),
2014/15:2365 av Emma Henriksson (KD) och
2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 17.

Ställningstagande

Förordningen (1984:936) om bidrag till flyktingar för kostnader för anhörigas resor till Sverige bör ändras så att alternativt och övrig skyddsbehövande likställs med kvotflyktingar när det gäller rätten till bidrag. Den som fått skydd som alternativt eller övrig skyddsbehövande enligt utlänningslagen har inte rätt till bidrag, och det saknas sakliga skäl för denna åtskillnad.

Vidare bör Rättshjälpsmyndigheten, alternativt förvaltningsrätten, få förordna offentliga biträden i utlänningsärenden. Det är orimligt att Migrationsverket har rätt att utse sin egen motpart.

Migrationsverket bör i sitt regleringsbrev ges i uppdrag att informera om möjligheterna till undantag från krav på arbetstillstånd i samband med att ansökan om uppehållstillstånd lämnas in. Rätten att arbeta bör dessutom vara en regel snarare än ett undantag.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (S, MP, V)

Fredrik Lundh Sammeli (S), Carina Ohlsson (S), Phia Andersson (S), Yilmaz Kerimo (S), Kerstin Nilsson (S), Teresa Carvalho (S), Rickard Persson (MP) och Christina Høj Larsen (V) anför:

Sverige ska vara en global förebild, i vår utveckling, vår jämlikhet, vår jämställdhet och vårt ledarskap i klimatomställningen. Ett land som kännetecknas av alla människors lika värde, självförtroende, solidaritet och tron på att framtiden går att förändra. Sverige ska vara en ledande och inspirerande kraft i världen. Där vi investerar gemensamt i människor och miljö, i kunskap och konkurrenskraft, i trygghet i nuet och hopp inför framtiden. Där vi brygger över klyftor och där alla barn har möjligheter att förverkliga sin fulla potential. Vi kommer alltid att stå upp för ett öppet och humant samhälle!

Sverige befinner sig på flera viktiga områden i ett allvarligt läge. Arbetslösheten har bitit sig fast på höga nivåer. Överskott har vänts till underskott. Skolresultaten rasar och välfärden uppvisar stora brister. Klyftorna växer och ojämställdheten mellan kvinnor och män består. De sänkta klimatambitionerna och oviljan att med kraft ställa om till miljövänlig produktion riskerar vår natur, människors hälsa och Sveriges ekonomiska utveckling.

För tredje gången av tre möjliga efterlämnar en borgerlig regering stora hål i statens finanser. Ofinansierade skattesänkningar har bidragit till att underskotten i de offentliga finanserna har vuxit år efter år, även när konjunkturen stärkts. Överskotts målet nås inte. Nu ska underskotten steg för steg pressas tillbaka, så att Sverige inte längre bryter mot det finanspolitiska ramverket. Därför finansieras nya reformer fullt ut i den rödgröna budgeten.

En politik för fler jobb, präglad av både social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet, ger ökad sammanhållning och är avgörande för Sveriges utveckling. Sverige ska ha en välfärd att lita på. Inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män ska minska. Sverige ska vara ett land som håller ihop.

Det är olyckligt och allvarligt att en riksdagsmajoritet bestående av de tidigare regeringspartierna och Sverigedemokraterna har avvisat ett budgetförslag med denna inriktning, till förmån för ett alternativ som fortsätter på en väg som väljarna sade nej till vid valet den 14 september.

Vi kan dock konstatera att allianspartierna inte har något avvikande förslag till anslag inom utgiftsområde 8 Migration, jämfört med vad som föreslås i budgetpropositionen för 2015. Bakom utskottets ställningstagande vad avser anslagen för utgiftsområdet står således samtliga partier, utom SD.

Vi kan konstatera att en rad åtgärder för att upptäcka och motverka missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring redan har vidtagits. Migrationsverket har bl.a. infört skärpta kontroller inom vissa branscher. Den 1 augusti 2014 trädde lagändringar i kraft med syfte att upptäcka och stoppa

missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring. Vi vill emellertid betona vad som anges i budgetpropositionen för 2015 att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder i syfte att på lämpligt sätt stärka arbetskraftsinvandrares ställning på arbetsmarknaden genom att utreda möjligheten att göra arbetserbjudandet juridiskt bindande. Mot bakgrund av flyktingsituationen i världen menar vi också att Sverige inom EU ska verka för att skapa fler lagliga vägar in i EU för att ansöka om asyl.

2. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (SD)

Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD) anför:

Vi tar vårt ansvar för en harmonisk samhällsutveckling och anser att detta ansvar står över eventuell formalia och praxis i riksdagen. Vi väljer att reservera oss till förmån för vårt eget budgetförslag när det gäller det migrationspolitiska området, där vi har en betydligt lägre ram än allianspartierna. I detta särskilda yttrande redogör vi för vår inställning till behandlingen av budgetpropositionen i riksdagen.

Vid voteringen i kammaren den 3 december 2014 gav Sverigedemokraterna i första hand stöd till vårt eget budgetförslag, som hade inneburit betydande förbättringar för välfärden, ökad trygghet och stärkt ekonomi för bland annat sjuka, funktionsnedsatta, pensionärer, förvärvsarbetare och barnfamiljer. De övriga partierna röstade ned vårt budgetförslag och stoppade de stora och fullt finansierade satsningarna på trygghet och välfärd med hänvisning till att det inte ansågs att finansieringen av dessa reformer borde ske genom besparingar till följd av minskad invandring.

Efter att Sverigedemokraternas förslag fallit i voteringen kring statsbudgeteten återstod endast regeringens och Alliansens förslag. Sverigedemokraternas bedömning var att nettoeffekten för samhället av de båda förslagen var likvärdig. Med utgångspunkt i vårt ansvar för det svenska samhällets långsiktiga stabilitet och välstånd valde vi att stödja allianspartiernas budgetmotion.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:1 Budgetproposition för 2015 utgiftsområde 8:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 73 000 000 kronor 2016, 35 000 000 kronor 2017 och 90 000 000 kronor 2018–2022 (avsnitt 2.6.8).
2. Riksdagen anvisar för budgetåret 2015 ramanslagen under utgiftsområde 8 Migration enligt följande uppställning.

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:79 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Migrationsverket i sitt regleringsbrev bör ges i uppdrag att informera om möjligheterna till undantag från krav på arbetstillstånd i samband med att ansökan om uppehållstillstånd inlämnas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur generella bostadsbidrag för asylsökande kan utformas så att de även fungerar i dagens situation där många saknar förstahandskontrakt.

2014/15:82 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en sådan förändring i förordningen (1984:936) om bidrag till flyktingar för kostnader för anhörigas resor till Sverige, att alternativt och övriga skyddsbehövande likställs med konventionsflyktingar när det gäller rätten till bidrag för anhörigas resor till Sverige.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram ett förslag om en återgång till den tidigare ordningen att Rättshjälpsmyndigheten, alternativt förvaltningsrätten, bör förordna offentliga biträden i utlänningsärenden.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Domstolsverket i uppdrag att ge

förslag på organisering av utbildning av Migrationsverkets personal, migrationsdomstolarnas nämndledamöter och offentliga biträden, samt förslag på vem eller vilka som bör vara huvudmän för en sådan utbildning.

2014/15:243 av Mattias Bäckström Johansson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra kommunerna delaktiga i processen kring etablerandet av asylboenden och om att införa ett kommunalt veto i dessa processer.

2014/15:1132 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av möjligheten att införa en kvartalsavstämning av kommuners rätt till ekonomiskt stöd för asylsökande.

2014/15:1142 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Migrationsverket och hbtq-frågor.

2014/15:1160 av Lennart Axelsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge Migrationsverket i uppdrag att, i samverkan med berörda kommuner och ideella organisationer, även ta ett ansvar för de asylsökandes sociala situation i avvaktan på beslut.

2014/15:1184 av Lawen Redar (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska föreslå att lagen om eget boende (EBO) reformeras för att motverka etnisk geografisk segregation.

2014/15:2037 av Mikael Dahlgvist m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra flyktingmottagandet så att alla kommuner har ett ansvar för att ta emot flyktingar och en möjlighet att bedriva ett bra lokalt arbete.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Migrationsverket bör få ett tydligare uppdrag att stödja kommunerna i arbetet med det lokala flyktingmottagandet.

2014/15:2084 av Ann-Christin Ahlberg och Petter Löberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att sända kallelser och ge information till asylsökande på fler språk än svenska.

2014/15:2087 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som leder till att Sveriges kommuner tar ett solidariskt ansvar för nyanlända flyktingars etablering på bostadsmarknaden i Sverige.

2014/15:2090 av Ingela Nylund Watz (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av en utvärdering av erbjudandet om hälsoundersökning inom ramen för flyktingmottagandet.

2014/15:2113 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reformera och riva upp EBO-lagstiftningen.

2014/15:2117 av Adam Marttinen (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge kommuner vetorätt vid etablering av asylboenden.

2014/15:2162 av Shadiye Heydari och Mattias Jonsson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över resurserna till asylprocessen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över resurserna till asylprocessen så att handläggarna får tillräckligt med utbildning och fortbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den enskilde handläggaren bör få rimlig tid att granska varje ärende.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att handläggare bör specialiseras och indelas efter landkompetens.

2014/15:2172 av Shadiye Heydari och Gunilla Carlsson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över dagersättningen för asylsökande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att justera dagersättningen för

asylsökande så att nivån motsvarar dagens levnadsnivå och ligger i paritet med försörjningsstödet.

2014/15:2180 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av bättre landinformation i hbt-ärenden.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvalitetssäkring och uppföljning av Migrationsverkets verksamhet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheterna att utbilda samtliga tjänstemän på Migrationsverket i hbt-kompetens.

2014/15:2365 av Emma Henriksson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda ett inrättande av en inspektion för migrationsfrågor.

2014/15:2396 av Robert Halef (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ge Migrationsverket i uppdrag att bygga tillfälliga boenden i kommuner som man anser har möjlighet att erbjuda nya svenskar bättre och lyckad integration med möjlighet till arbete, utbildning och egen bostad.

2014/15:2645 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M, C, FP, KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs om att en statlig offentlig utredning ska tillsättas senast den 31 mars 2015 med uppdrag att lämna förslag på hur ett hållbart och flexibelt system för mottagande av asylsökande och nyanlända som främjar en snabb etablering på arbetsmarknaden för den som beviljats uppehållstillstånd kan säkerställas. Utredningen ska även se över bosättningen under tiden före uppehållstillstånd liksom de nyanländas bosättning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att planeringsförutsättningarna för kommunerna att ta emot asylsökande behöver förbättras och att regeringen senast den 1 juni 2015 bör återkomma med förslag på förändringar i enlighet med vad som anges i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att pröva åtgärder för att få en jämnare mottagning av nyanlända bland landets kommuner samtidigt som anknypningen till arbetsmarknaden värnas. I detta måste fler kommuner ta sitt ansvar.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att systemet för statlig ersättning till kommunerna för asylsökande respektive mottagande av nyanlända behöver ses över och förenklas för att öka systemets effektivitet och transparens.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Migrationsverket ska ges möjlighet att driva anläggningsboende i egen regi.

2014/15:2866 av Mattias Karlsson m.fl. (SD):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att iaktta och följa de enskilda kommunernas självbestämmanderätt när det gäller flyktingmottagande genom avtal med Migrationsverket.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över EBO-lagen.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa obligatoriska hälsundersökningar vid ansökan om uppehållstillstånd.

2014/15:2921 av Roger Hedlund m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa EBO-lagstiftningen (eget boende enligt lagen om mottagande av asylsökande).

2014/15:3000 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 8 Migration

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen M, C, FP, KD	SD
1:1	Migrationsverket	4 539 177		-1 613 677
1:2	Ersättningar och bostadskostnader	10 861 115		-4 643 127
1:3	Migrationspolitiska åtgärder	420 077		-420 077
1:4	Domstolsprövning i utlänningsmål	559 541		-251 793
1:5	Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	160 800		-72 360
1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	382 150		-170 248
1:7	Utresor för avvisade och utvisade	305 202		
1:8	Från EU-budgeten finansierade insat- ser för asylsökande och flyktingar	205 247		
Summa för utgiftsområdet		17 433 309	±0	-7 171 282

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2015 inom
utgiftsområde 8 Migration*Tusental kronor*

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Migrationsverket	±0	4 539 177
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	±0	10 861 115
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	±0	420 077
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	±0	559 541
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	±0	160 800
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	±0	382 150
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	±0	305 202
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	±0	205 247
Summa för utgiftsområdet	±0	17 433 309

BILAGA 4

Reservanternas anslagsförslag

Reservation 1, punkt 1 (SD)

Förslag till beslut om anslag för 2015 inom
utgiftsområde 8 Migration

Tusental kronor

Ramanslag		Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag
1:1	Migrationsverket	-1 613 677	2 925 500
1:2	Ersättningar och bostadskostnader	-4 643 127	6 217 988
1:3	Migrationspolitiska åtgärder	-420 077	0
1:4	Domstolsprövning i utlänningsmål	-251 793	307 748
1:5	Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	-72 360	88 440
1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	-170 248	211 902
1:7	Utresor för avvisade och utvisade	±0	305 202
1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	±0	205 247
Summa för utgiftsområdet		-7 171 282	10 262 027